

TVU
novičke

3/2005

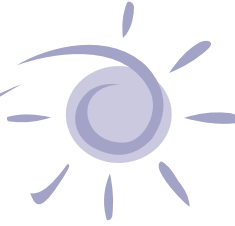
TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA

17. - 23. 10. 2005

10 LET

1996 - 2005

Odgovorni osebi:

mag. Zvonka Pangerc Pahernik, nacionalna
kordinatorica TVU, Nevenka Kocijančič, urednica

Oblikovanje: David Fartek
Prelom in tisk: Tiskarna Pleško

Naslov uredništva:
Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana

Telefon: 01 5842 560

Telefaks: 01 5245 881

Elektronska pošta:

zvonka.pangerc@acs.si

nevenka.kocijancic@acs.si

Spletna stran:

<http://tvu.acs.si>

Izdajo glasila TVU-Novičke denarno omogoča Ministrstvo za delo,
družino in socialne zadeve.

Naklada: 2.400 izvodov

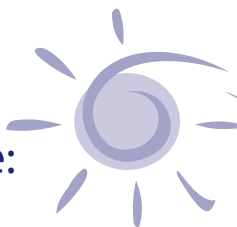
ISSN 1408-6751 TVU-Novičke (slovenska izdaja - tiskane)

ISSN 1583-3746 TVU-Novičke (slovenska izdaja - online)

September 2005

TVU-Novičke so skupno glasilo
izvajalcev izobraževanja in učenja v Sloveniji,
ki jih združuje zanimanje za projekt Teden vseživljenjskega učenja in dejavno
sodelovanje v njem. Bilten je namenjen obveščanju o pripravljanih, temeljnih,
spremljajočih in sklepnih dejavnostih Tedna, spodbujanju in koordiniranju
sodelujočih ter izmenjavi njihovih izkušenj.

Tokrat preberite:

Deseti Teden vseživljenjskega učenja 2005	2
★ Tik pred zdajci	2
★ Pridružite se nam	4
★ E-promocija	6
Osrednja tema: Priznanja Andragoškega centra Slovenije za leto 2005	7
★ Dobitniki priznanj ACS - zgled odgovornega, aktivnega državljanstva	7
★ Dobitniki priznanj ACS za leto 2005	8
Pomembnejši datumi	27

★ Tik pred zdajci

Rado se zgodi, da v trenutku, ko se želimo pohvaliti s kakšnim dosežkom, praznično vznosenost preplavi negotovost. Kar že dlje časa dobro in gladko teče, gladimo in loščimo, veselimo se slavnostne priložnosti ..., tedaj pa se od nekod prikrade ta ali ona ovira in zasenci podoba, ki jo ustvarjamo in bi si jo želeli deliti z drugimi. Upam si trditi, da se nam to dogaja tako v osebnem življenju kot tudi pri delu.

Čemu takšen uvod?! Zaradi občutkov, ki nas te dni obhajajo na Andragoškem centru, ko pripravljamo jubilejni Teden vseživljenjskega učenja. Radi bi proslavili njegovo deseto obletnico tako, da bi ne le dosegli, temveč presegli dozdajšnje število sodelujočih, povečali obseg in kakovost prireditev ter z njimi pritegnili še večji delež slovenske javnosti. Za to si prizadevamo v stikih z našimi partnerji na krajevni ravni, pa tudi sami nameravamo obogatiti tradicionalni repertoar prireditev na državni ravni. Slovesnemu odprtju TVU in andragoškemu kolokviju bomo zato dodali nekaj povsem novih dogodkov – z enim bomo zaokrožili prvo dekada, z drugimi pa vpeljali sveže priložnosti z namenom, da postanejo stalnice. Seveda nas bo to stalo še veliko več časa in energije kot doslej. A tega smo vajeni, kajti TVU je izrazito razvojno naravnani projekt, odličen poligon za sprejemanje novih izzivov in ustvarjalno delovanje.

V vlogi nacionalnega koordinatorja je naša najpomembnejša naloga dajati **strokovno podporo**, predvsem pa **navdih** našim partnerjem. Nikoli ne vemo vnaprej, koliko natanko jih bo in kaj vse bodo priredili. Pri tem zaupamo v plemenito poslanstvo TVU in verjamemo, da raste in se razvija prav zato, ker je blizu življenju, ki ga živimo – v vseh obdobjih in okoljih.

Kljub jasni strukturi, ki jo resda sproti dograjujemo, je Tednu vseživljenjskega učenja lastna **nedorečenost** – svoboda izbire lastnega prostora in ustvarjanja pod TVU-jevskim soncem. Zato se v projekt vključujejo najrazličnejše ustanove in skupine, zato s pestrostjo dogodkov daleč presegamo izobraževalno sfero in se veselimo kulturne, ekološke, zdravstvene in še mnogih drugih obarvanosti Tedna. Slednjo so v veliki meri omogočili koordinatorji TVU – večje izobraževalne ali kakšne druge ustanove, ki so v svojih okoljih širile glas o Tednu in pritegnile društva, podjetja, knjižnice, muzeje, različne nevladne organizacije in mnoge druge. Zanje opravljajo nekatere naloge skupnega pomena, zato jim zadnja leta Ministrstvo za šolstvo in šport zagotavlja sofinanciranje. Izpeljava postopka je bila le v prvih dveh letih pravočasna, lani in letos pa zaradi pogojenosti objave

razpisa s pripravo letnega načrta izobraževanja odraslih doživljamo zamik. Koordinatorji v tekočem letu za TVU zalagajo lastna sredstva, šele naslednje leto pa izvedo, ali sploh bodo deležni sofinanciranja in v kakšnem obsegu. Dva večja in nekaj manjših koordinatorjev TVU se je odločilo, da tega tveganja letos ne bodo prevzeli. S tem postaja vprašljivo sodelovanje več grozdov (pod)izvajalcev TVU in to je naša prva velika skrb v teh dneh.

Druga zadeva vlogo Nacionalnega odbora TVU, ki zaradi kadrovskih sprememb na Ministrstvu za šolstvo in šport v prvi polovici leta ni zasedal in zna se zgoditi, da bo TVU že za nami, ko bo Vlada potrdila njegov načrt in sprejela pokroviteljstvo. Delujemo torej v precej nepredvidljivih razmerah, a tudi te so svojevrsten izziv. Očitno je, da **denar** ne more biti temeljno gibalno za sodelovanje v TVU. Nasprotno, TVU lahko gradimo le tako, da verjamemo v to, kar počnemo, in smo zato pripravljeni vložiti več. Tako je že vse od začetka in tako bo tudi letos. Lahko bi celo trdili, da je veliko pomembnejše gibalno **interes** in izkušnje potrjujejo, da ga imamo vsi graditelji TVU:

- ima ga država, pokroviteljica TVU, saj projekt prispeva k ozaveščanju in mobiliziranju prebivalstva. Vseživljenjsko učenje je tudi na ravni EU prepoznano kot eno od gonil prenovljenega lizbonskega procesa; gospodarska rast in zaposljivost pa tudi osebnostni razvoj in sožitje v družbi so z njim pogojeni;
- imajo ga izvajalci in koordinatorji, saj je zanje TVU priložnost, da se pokažejo, da pritegnejo ljudi in pomnožijo vrste svojih udeležencev. Sodelovanje v TVU je vsekakor naložba v promocijo njihovih dejavnosti, obenem pa jim omogoča odpiranje v okolje in povezovanje z najrazličnejšimi partnerji, celo konkurenti;
- imajo ga obiskovalci, saj potrebujejo informacije, spodbude, navdih, zglede ...;
- imajo ga strokovnjaki, saj so mnoga prizorišča TVU priložnost za izmenjavo strokovnih mnenj;
- imamo ga na Andragoškem centru, saj je pospeševanje izobraževanja odraslih in vseživljenjskega učenja naše temeljno poslanstvo.

Še bi lahko naštevali in s tem odganjali zaskrbljenost, ki izhaja tudi iz lastnih težav s financiranjem TVU. Pa skrbi, pogojene z nadgradnjo informacijskega sistema, prek katerega ta hip tečejo prijave izvajalcev in dejavnosti, kasneje pa koledar prireditev ter ovrednotenje projekta! Tudi tu so možni zapleti.

Tako torej tudi letos, ali bolje rečeno – niti letos, ob našem jubileju – ne moremo zagotoviti idealnih pogojev za sodelovanje v TVU. Kar pa lahko obljubimo, so naša srčna prizadevanja, da zastavljene naloge izpeljemo po naših najboljših močeh. Obenem verjamemo, da lahko s skupno pozitivno naravnost premikamo gore.

Prav tako ne moremo zagotoviti rešitev vseh **problemov** - niti tistih, ki se jih

4 zavedamo že zdaj, kaj šele onih, ki se bodo pojavljali sproti. Lahko pa obljubimo, da si bomo prizadevali ustvariti polje **priložnosti** – okrilje, pod katerim boste z lastnimi močmi ustvarili, kar se vam zdi najboljši odziv na potrebe okolja, v katerem živite. Če bo vaša predpostavka pravilna, boste poplačani z bogato bero obiskovalcev vaših prireditev.

Naj zaključim - zavedamo se tega, da nam jo lahko marsikaj zagode. Kljub temu smo odločeni, da spet praznujemo. Ob desetem jubileju TVU vas zato pristrčno vabimo:

- da se udeležite **tradicionalnih prireditev** TVU na državni ravni: *novinarske konference, slovesnega odprtja s podelitvijo priznanj ACS za izjemne učne in strokovne dosežke ter andragoškega kolokvija*; ti dogodki bodo potekali v hotelu Mons, 14. in 15. oktobra;
- da sprejmete **nove priložnosti** in se udeležite:
  - *Foruma učečih se* – 27. septembra ob 14. uri v prostorih Andragoškega centra;
  - *Dneva odprtih vrat ACS* – 13. oktobra od 10. do 20. ure v prostorih Andragoškega centra;
  - ali pa se - bodisi kot prireditelj ali obiskovalec - priključite *Paradi znanja*, povsem novemu, sejemskemu dogodku, v četrtek, 20. oktobra, v ljubljanskem parku Zvezda;
- da se nam pridružite ob **pogledu na deset let udejanjanja TVU**:
  - na razstavi *10 let TVU – za Slovenijo, učečo se deželo* v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani v mesecu novembru.

O podrobnostih lahko poizveste na spletni strani projekta (<http://tvu.acs.si>) pa tudi v osebnih stikih z nami. Želimo vam uspešne priprave in odmevno izpeljavo vaših prireditev!

Mag. Zvonka Pangerc Pahernik (zvonka.pangerc@acs.si), ACS

✦ Pridružite se nam

Teden vseživljenjskega učenja z nad 3.000 izobraževalnimi, predstavitvenimi, informativno-svetovalnimi, kulturnimi in družabnimi dogodki pomeni najvidnejšo promocijsko manifestacijo na področju izobraževanja in učenja v Sloveniji. Na ta način opozarjamo slovensko javnost na vseprisotnost pa tudi pomembnost učenja – v vseh življenjskih obdobjih in za vse vloge, ki jih posameznik v svojem življenju prevzema.

Ob letošnjem jubilejnem – desetem – Tednu vseživljenjskega učenja si želimo, da bi zaživel v čim večjem obsegu. Vabimo vas, da v uradnem terminu **od**

10 LET
TVU

17. do 23. oktobra 2005 organizirate in izpeljete prireditve, ki udeležujejo kulturo vseživljenjskega učenja. Če vaše ideje in zamisli presegajo enotedenski časovni okvir Tedna, lahko dogodke izpeljete tudi pred ali po uradnem terminu, pomembno je le, da so vsebinsko uglaseni s TVU. Prav zato, da bi bili festivalski dogodki prepoznavni, smo za organizatorje prireditev pripravili skupno promocijsko gradivo TVU 2005 (plakat, zloženko, logotip), ki je v omejenem številu izvodov brezplačno na voljo vsem izvajalcem TVU. Za pripravo lastnega promocijskega gradiva lahko uporabite tudi grafične rešitve, ki so objavljene na spletni strani projekta (<http://tvu.acs.si/gradivo/>).

Prijave za sodelovanje v TVU 2005 in s tem tudi najave prireditev bomo zbirali na Andragoškem centru Slovenije **do 01. oktobra 2005**, pri čemer lahko izbirate med **elektronskim** in **klasičnim** načinom prijave; oboje na <http://tvu.acs.si/>, opcija Prireditve – podopcija Prijava.

Pri elektronskem načinu prijave potrebujete uporabniško ime in geslo za vstop v vnosno aplikacijo. V ta namen se morate registrirati: izpolnite predvideni obrazec za registracijo oz. vpis vaše ustanove med izvajalce TVU in na svoj elektronski naslov boste prejeli uporabniško ime in geslo. Spletna aplikacija za vnos vam omogoča urejanje že vnesenih podatkov o ustanovi, vnos prireditev TVU ter njihovo morebitno kasnejše urejanje. Območni in tematski koordinatorji (ustanove) pa imajo s svojim geslom možnost urejanja podatkov oz. prireditev tudi za svoje podizvajalce (ustanove).

Pri klasični prijavi natisnete prijavnico TVU 2005 in jo, izpolnjeno v skladu z navodili, pošljete po pošti na naslov: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, Ljubljana.

Podatki o tem, kje in kdaj se bodo dogodki TVU odvijali, kakšne bodo njihove vsebine in komu bodo namenjeni, bodo na voljo v **spletnem koledarju prireditev TVU** (<http://tvu.acs.si/koledar>), ki bo ponujal pregled za vso Slovenijo in bo objavljen v začetku oktobra, delni programi pa bodo objavljeni v promocijskih gradivih številnih prirediteljev, časopisnih prilogah, spletnih straneh izvajalcev TVU in še kje.

Podrobnejše informacije o projektu dobite pri članih delovne skupine za pripravo TVU, napotke za prijavo pa pri Alenki Mavsar. O vseh aktualnih dogajanjih vas bomo obveščali »V žarišču« na spletni strani projekta (<http://tvu.acs.si>).

Alenka Mavsar (alenka.mavsar@acs.si), ACS

10 LET

1996 - 2005

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA

17. - 23. 10. 2005

Ste radovedni in ukaželjni?

Pridružite se nam!
Kje in kdaj? Oktobra si ogledjte spletni koledar prireditvev, <http://tvu.acs.si/koledar>

Na festival učenja vas vabi **spletni koledar prireditvev**. Z njegovo pomočjo boste našli pot do izvajalcev in dogodkov, ki sestavljajo bogato ponudbo TVU 2005. Več tisoč jih je, po vsej Sloveniji!

Kje? Kdaj? Kaj?

Kako do odgovorov? Preprosto: izberete regijo na zemljevidu Slovenije, določite še kraj in datum in izpisal se vam bo niz prireditvev, ki jih lahko obiščate.

Za zahtevnejše iskalce: če vas zanimajo prav določene vsebine, uberte drugo pot: iščite po predloženih kriterijih.

V bogati ponudbi boste gotovo našli kaj zase.

Prepusite se utripu festivala učenja.

SLOVENIJA, UČEČA SE DEŽELA

Slovenian Institute for Adult Education
Andragoški center Republike Slovenije

★ Dobitniki priznanj ACS - zgled odgovornega, aktivnega državljanstva

Kako povezati vseživljenjsko učenje z državljsko kulturo in slovensko družbeno stvarnostjo? Kako uresničiti vizijo *Slovenije, učeče se dežele*? Brez učečih se odraslih, odločenih, da s pridobivanjem izobrazbe in sodelovanjem v različnih neformalnih oblikah učenja prispevajo h kakovostnejšemu življenju tako njih samih kot tudi skupnosti, ki jim pripadajo, ne gre! Izkušnje nas uče, da je najboljša promocija kulture učenja dober zgled na eni, in osebna spodbuda, podprta s kakovostno informacijo, na drugi strani. Z zgledom sicer ne posrkamo znanja samega, nalezljivi pa so občutki zmožnosti, navdušenja in radovednosti. Ob zgodbah uspešnih odraslih učencev se naučimo, kako je mogoče premagati ovire, pa naj bodo še tako velike, in doseči zastavljeni cilj. Spoznamo, da si z učenjem izboljšamo samopodobo in zaposlitvene možnosti, si odpremo vrata v nova okolja in se pripravimo na nove izzive, ki nas čakajo v prihodnosti.

Uspešne življenjske in učne zgodbe, ki bodo marsikomu v navdih in spodbudo, se skrivajo tudi za imeni dobitnikov priznanj ACS. Stotim naslovom izjemnih posameznikov, skupin, društev, ustanov, podjetij in lokalnih skupnosti iz minulih osmih let se je letos pridružilo kar trinajst novih!

Z odmevom na letošnji razpis zbiranja predlogov za podelitev priznanj ACS 2005 smo lahko zadovoljni. Čeprav se predlogi po številčnosti ne morejo kosati s tistimi izpred štirih let, sta nas prijetno presenetili njihova raznovrstnost in kakovost. Na razpisni naslov je prispelo 25 popolnih predlogov. Komisija se je odločila, da podeli skupno trinajst priznanj, dve v prvi, tri v drugi in osem priznanj v tretji kategoriji.

Prav vsi letošnji dobitniki priznanj Andragoškega centra Slovenije so zgled odgovornega, aktivnega državljanstva. Izjemni učni oziroma izobraževalni dosežki niso obogatili le njihovega lastnega življenja. Pustili so neizbrisen pečat tudi na kakovosti življenja drugih - bodisi njihovih bližnjih bodisi ljudi v lokalni skupnosti, v regiji in državi. Posamezni dosežki pa bogatijo tudi kakovost odnosov med narodi in državami.

V evropskem letu dejavnega državljanstva se veselimo tudi foruma - nove oblike uveljavljanja glasu učečih se odraslih, ki naj bi – izhajajoč iz načela

vseživljenjskosti učenja – izražali svoje videnje potreb (tako posameznikov kot učečih se okolij), silnic razvoja in zelenih rezultatov. Forum naj bi sestavljali posamezniki, dobitniki priznanj ACS iz minulih let, ki so pripravljene svoja spoznanja deliti z drugimi ter prek elektronskih sredstev obveščanja tudi z najširšo slovensko in evropsko javnostjo.

Letošnje dobitnike priznanj ACS vam z veseljem predstavljamo, pogovori z njimi pa so objavljeni tudi v posebni prilogi septembrske številke Naše žene. Naj nam bodo v navdih za ustvarjanje lepšega in predvsem prijaznejšega jutri!

Slavica Borka Kucler (slavica.borka.kucler@acs.si), ACS

✦ Dobitniki priznanj ACS za leto 2005

✦ Priznanje posameznikom/-cam za izjemne učne uspehe in bogatitev lastnega znanja

✦ Pavla Hudorovac iz Črnomlja

Predlagatelj: Zavod za izobraževanje in kulturo Črnomelj

»Čestitali so mi vsi, ko sem naredila osemletko. So rekli, da sem bila brihtna, da sem naredila šolo, ker sem že toliko stara. Vsi so veseli, gotovo pa najbolj hčerka. Malo jih podučim, te naše romske otroke. Sem jim rekla, čujte, če bi prej vedela, bi redno hodila v šolo in bi se učila. Vam bo žal, ko boste starejši, kot sem jaz, da niste naredili šole.«

Dokončati osnovno šolo je bila vedno njena največja želja, pripoveduje Pavla Hudorovac: »Rada sem hodila, rada sem se učila in imela sem veselje s šolo, tu, na ZIK-u.«

Njena razredničarka pripoveduje, kako se je *Pavla* po neki kulturni prireditvi, kjer je dejavno sodelovala, naposled kljub 38-im letom odločila, da bo spet sedla v šolske klopi. Takrat je imela dokončane le tri razrede osnovne šole. Izhaja iz izobraževalno nespodbudnega okolja, zato je njena odločitev za pridobivanje izobrazbe vredna vsega spoštovanja. Samoiniciativno se je odločila za dopolnilno izobraževanje, kar je redkost med Romi, ki se za ta korak praviloma odločajo šele po večkratnem spodbujanju ustreznih služb.

Na drugi strani pa je s svojim zgledom *Pavla Hudorovac* tudi večinski populaciji v okolju zgovoren dokaz, da so pripadniki romske skupnosti lahko dejavniki kulture, vseživljenjskega učenja in ustvarjalnosti, in to ne glede na starost in druge okoliščine.

Kot zrela ženska izobrazbo vidi kot most do boljšega življenja pripadnikov romske skupnosti v Beli krajini, kar priča tudi o njeni družbeni osveščenosti. S svojim ravnanjem dokazuje, da ne podlega predsodkom in stereotipom okolij – bodisi romskega bodisi večinskega.

V času ponovnega izobraževanja se je začela načrtno vključevati v različne dejavnosti romske skupnosti v Črnomlju. Zaradi svoje naravnosti, vztrajnosti in natančnosti je imela opazen vpliv na pozitivno vzdušje v skupinah, v katere se je vključevala. Uspešno je vodila kulturno prireditev ob Svetovnem dnevu Romov 2002 v Črnomlju, opravila je tečaje kuhanja, računalništva, urejanja doma in okolice. Dejavno se je udeležila projekta Romske ženske to zmoremo, ki je namenjen vključevanju Romk v javno kulturno in politično življenje. To pa je za okolje, iz katerega izhaja, izreden korak.

V preteklem šolskem letu, ko je zaključevala svoje šolanje v osmem razredu, je bila sošolka svoji dvajsetletni hčeri, saj je s pozitivnim zgledom, ki ga širi na mlajšo generacijo, k dokončanju osnovnega šolanja pritegnila tudi njo. Svoje poslanstvo vidi v tem, da predvsem mladim razlaga o pomenu izobraževanja, jih spodbuja k lastni dejavnosti in doseganju ciljev, zato sama predstavlja odličen zgled za vseživljenjsko učenje.

✦ **Primož Bizjan iz Horjula**

Predlagateljica: Petra Buh

Primož Bizjan hodi povsem samosvojo izobraževalno pot. Zase pravi: »Če me neka stvar ne bi zelo zanimala, se je gotovo ne bi lotil.« Študij je zaradi nekonvencionalnosti, ki ji vedno ostaja zvest, opustil in šel za nekaj časa

»Vsakemu, ki me hoče poslušati, predvsem pa mojim gozdomnikom, skušam predstaviti to vedenje: da smo vsi pravzaprav eno življenje, da smo vsi enakovredni in da je človek le najmlajši otrok tega spleta, medtem ko je narava – ta, naš zunanji svet – starejša in svoje zakone veliko bolje obvladuje. V njej je ta modrost, ki jo iščemo in se je poskušamo učiti.«

kmetovat v zapuščene kraje na Idrijskem. Popolnoma se je posvetil naravi, jo v obsežnem izkustvenem učnem projektu poglobljeno spoznaval, nato pa druge bogatil s svojim izvirnim pristopom opazovanja in razumevanja.

Danes se preživlja s svojimi hobiji, kar predstavlja samosvojo inovacijo v izbiri in kreaciji svojskega stila življenja. Svoja eruptivna ustvarjalna iskanja udejanja v novih in novih učnih izzivih. Tako podira ustaljene predstave o tem, kako se je zgolj z radovednostjo in lastnim trudom mogoče dokopati do znanja, ki ga kot izrednega priznajo tudi drugi.

Po končani srednji šoli je ubiral neformalne poti pridobivanja znanja, saj je izrazil samouk, ki se ukvarja s pestro paletto dejavnosti. Leta 1999 je ustanovil gozdovniško skupino na osnovni šoli Horjul, ki je kasneje prerasla v celostno gibanje za ohranjanje stika mladih z naravo. Dejaven je pri Društvu za opazovanje in proučevanje ptic, zaradi svojih specialnih znanj pa sodeluje pri proučevanjih manj znanih in težko izsledljivih vrst, kot so detli in sove. Je idejni vodja občinskega projekta Listina starih dreves, s katerim skuša pred posekom s svojevrstno civilno pobudo in samocenzuro lastnikov zaščititi čim več stoletnih, prosto rastočih dreves. Kot gozdovniški vodja je pri Turističnem društvu Horjul zadolžen za izpeljavo projekta Gozdna učna pot sv. Urh – Prosa; je soavtor brošure, ki pot opisuje. Je varuh gorske narave in vsako leto opravlja delo vodiča po slovenskih divjinah, ki ve, kje je moč fotografirati divjega petelina, modrasa, medveda ... Sam se je izuril v večini izdelovanja in streljanja z dolgimi loki; je predan pevec, ustanovitelj okteta, vokalne skupine, vodi pa tudi lastno neodvisno delavnico učenja oziroma spoznavanja petja, vokalne tehnike in posluha.

Izdal je tri pesniške zbirke, za kratko prozo pa je bil v natečaju *Skodelica kave* nagrajen z glavno nagrado Droge.

Kot samouk se ukvarja tudi z likovno umetnostjo, pred dvema letoma je v Horjulu pripravil svojo slikarsko razstavo s podobami živali, poslikal je čebelnjak, trenutno pa najraje portretira. Sam se je naučil igrati klavir, ob tem pa se je z načrtnim dopisovanjem s češkimi glasbeniki naučil tudi češčine.

✦ **Priznanje skupini za izjemne učne uspehe in bogatitev lastnega znanja**

✦ **Skupina Vrtačarji iz Lesc** (vodja skupine: Majda Dobrila Žan)

Predlagateljica: Ljudska univerza Radovljica

Vrtačarji pred odhodom na kolesarjenje

»Pod tole častljivo lipo se srečujemo skoraj vsak teden. To nam je v veselje! Ob tem se učimo, s tem napredujemo, upamo tudi nastopati, z vsem tem gradimo tudi svojo osebnost.« (Majda Dobrila Žan, vodja skupine)

Začetki rednega druženja pod častljivo lipo v Lescah segajo v leto 1997. Na Vrtači, na sončni strani mogočnega pobočja Stola, so se začele povezovati družine, da bi si z neformalnim učenjem, športom in prijateljskim druženjem izboljšale kakovost življenja. Sprva ljubiteljsko delovanje skupine je preraslo v pravo učečo se lokalno skupnost, ki je odprta tudi za prijatelje od drugod.

Sprva je bil njihov osrednji namen prijateljsko druženje in ustvarjalno, dejavno preživljanje prostega časa. Praznovanja so obogatili s kulturnimi dogodki. Prirejati so začeli ljudske igre (*Popotovanja, Nad breznom, Lov Agate Švarckobler, Tam koplji pod lipo, Žandar in tolovaj* – lutkovna igrica), izdelovali so kostume in oblikovali celotno podobo skupine za pustovanja in druge javne prireditve (kar dvakrat so zmagali na tekmovanjih za najboljšo masko). V letu

12 2001 so ustanovili *oktet Vrtačarji*. Najbolj pa jih že vsa leta povezujejo športne dejavnosti. Te vedno pritegnejo vse generacije - od najmlajših do najstarejših, pa naj gre za tek na smučeh, planinske pohode, splavarjenje, taborjenje, kegljanje, tenis ali kolesarjenje.

Z vstopanjem novih članov, izmed katerih je vsakdo prinesel s seboj nove talente, znanje in radovednost, so se odprle možnosti tudi za učenje v študijskih krožkih. Teme izbirajo tako, da so kar najbolj povezane z njihovimi željami in potrebami, bodisi skupine ali posameznikov. V letošnjem letu so se odločili za krožek računalniškega opismenjevanja, ki se ga udeležujejo tudi najstarejši člani. Pred tem so se učili skrivnosti dobrih fotografov in oblikovanja video-dokumentacije. Na CD-jih imajo predstavljene vse svoje najpomembnejše dejavnosti in dosežke. V minulih letih je bil najodmevnejši njihov študijski krožek *Sirtaki*, s katerim so se uspešno predstavili tudi drugod po Sloveniji. Svojo občansko in državljsko odgovornost pa so še najbolj izpričali s krožkom *Po toči zvoniti je prepozno*, v katerem so preučili varnost poti svojih otrok v šolo in občinskim organom predlagali rešitve, ki naj bi varnost bistveno izboljšale.

✦ **Kulturno društvo Ivan Grbec iz Škednja pri Trstu** (vodja skupine: Luisa Primossi Primožič)

Predlagatelj: Kulturno društvo Beseda slovenske Istre

Ženski pevski zbor Ivan Grbec

»Posebnost tega društva vidim v presenetljivo široki paleti delovanja, ki je posvečeno mladim in najmlajšim, da se zavedo svojih korenin, in vsem tistim, ki so s to zavestjo šli skozi življenje. Obenem pa je lahko zgled mnogim našim društvom, ko odpira svoja vrata drugojezičnim sovaščanom ... s ponosom širokosrčnega gostitelja in z razumevanjem dobrega soseda.« (Miroslav Košuta, pisatelj iz Trsta)

Kulturno društvo *Ivan Grbec* deluje v okolju, ki je bilo Slovencem marsikdaj nenaklonjeno. Škedenj, nekdanj povsem slovenska vas, je zdaj del tržaškega predmestja z večinsko italijanskim prebivalstvom. Kljub temu je še vedno živa bogata društvena dejavnost, ki članstvu pomaga ohranjati slovenske korenine in ima dobrodejen vpliv na samopodobo tamkajšnje slovenske skupnosti.

Duša društva je delovni odbor, ki - z veliko prostovoljskega dela - omogoča izvedbo kulturnega, družabnega in izobraževalnega programa ter vzdrževanje društvenih prostorov. V njih imajo lastno knjižnico s publikacijami v obeh krajevnih jezikih. V glasbeni sobi ima redne vaje *Ženski pevski zbor Ivan Grbec*, s poukom glasbe pa v njej gostuje tudi tržaška glasbena matica. Slovenski likovniki imajo tu svoj razstavni prostor, v osrednji dvorani prirejajo literarne večere, občasno pa tudi predstavitve knjig, proslave in društvena srečanja.

Bogati sta njihova publicistična in izobraževalna dejavnost. Člani društva raziskujejo preteklost, zbirajo podatke o uglednih Škedenjcih ter izdajajo tematske knjižice o njihovem življenju in delu (*Ksenija Vidali, Lik in delo Ivana Grbca, Čitalnica v Škedenji 1868 - 1968* idr.). Redno prirejajo tečaje slovenskega jezika, že več let ohranjajo tečaj šivanja krajevne narodne noše, ki ga vodi *Marta Košuta*. Pravi, da se je noša tu še posebej dolgo ohranila, ker je bila izraz slovenske samobitnosti. Priljubili so se jim tečaji joge in oblikovanja gline, v knjižnici pa jih že čakajo računalniki, ob katerih se bodo jeseni učili sodobnih veščin sporočanja in povezovanja.

O odprtosti društva v lokalno okolje, o pripravljenosti na dialog in ustvarjalno sožitje priča podatek, da so someščanom italijanske narodnosti odprta vrata v knjižnico, v zboru prepevajo tudi članice italijanske narodnosti, italijanske someščane imajo v programih učenja slovenskega jezika, vabljeni so tudi na vse javne prireditve društva.

Miroslav Košuta poudarja še eno posebnost društva, ki jo vidi v »*nadihu slovanskega matriarhata, saj sloni skoraj vse na materah in ženah*«. Njegovo misel dopolnjuje predsednica društva, Luisa Primossi Primožič: »*Ženske so srce društva, čeprav imamo tudi nekaj moških, ki pomagajo. Žene iščemo take dejavnosti, ki združujejo. Za božič pripravimo sejem, na katerega prinesemo svoja ročna dela in jih prodajamo, da dobimo denar za delovanje društva. Tudi pri vodenju naših dejavnosti si pomagamo sami.*«

Predlagateljica: Ljudska univerza Murska Sobota

»Krožek je v lokalni skupnosti izredno znan in cenjen, tesno povezan z delom osnovne šole, občine in krajevnih skupnosti... Vnjemso dejavne predvsem ženske. Prepričala me je njihova ustvarjalnost, pa tudi vztrajnost in kakovost opravljenega dela.« (Vesna Laissani, predstavnica predlagateljica)

V študijskem krožku *Tišina* se srečujejo žene iz dvanajstih vasi. Druženje ob neformalnem učenju so si izbrale zato, ker želijo na različnih področjih kar najbolj prispevati h kakovosti življenja v občini. S spoznavanjem in usvajanjem različnih veščin želijo iztrgati pozabi stara, ljudska znanja, z ozaveščanjem prebivalstva pa skušajo ohraniti tudi nekatera naravna okolja, ki jih naseljujejo redki primerki ogroženih rastlinskih in živalskih vrst.

Pri načrtovanju in izvedbi učnih programov zelo uspešno sodelujejo z osnovno šolo, društvom kmečkih žena in z drugimi društvi, čedalje bolj pa jih upoštevajo tudi na občini, saj s svojim novim znanjem in izkušnjami spodbujajo razvoj in ustvarjalno sodelovanje občanov.

»Sestavljanje drobnih kamenčkov sreče, zadovoljstva, novih znanj, srečevanje in ohranjanje naravne ter kulturne dediščine, vse to je prepleteno skozi učenje, delo in druženje v Študijskem krožku Tišina«, je zapisala mentorica krožka, Mihaela Flisar. Prav zaradi tega so svojo dejavnost v lanskem šolskem letu poimenovala 'življenjski mozaik'. Res so se učile tehnike izdelovanja mozaika, ob tem pa so tudi zbirale stare fotografije in recepte babic ter prababic. Učile so se pripravljati jedi po teh receptih in jih predstavile na prireditvi TVU. Ob druženju so si rade skuhale čaj, kar je njihovo vedoželjnost spodbudilo, da so začele spoznavati zdravilna zelišča na tišinskih travnikih in vrtovih. Sad dela njihovih rok in na novo pridobljenih veščin so izdelki starih obrti, predvsem predmeti iz koruznega ličja, ki so postali sestavni del občinskih daril in drobne turistične ponudbe.

V krožku so odkrili, da je pomembna zapuščina dedkov in babic tudi življenjska modrost, predvsem pa spoznanje, da je pomembnejša od izobilja notranja radost, zato žele mlajšemu rodu izročiti tudi vedrino in smeh. Pa ne le na prireditvah. Članice krožka so neutrudni generator ustvarjalnega sobivanja občanov in medgeneracijskega učenja. Pri tem jim je v veliko oporo ravnateljica Osnovne šole Tišina, ki jim omogoča, da se del dejavnosti študijskega krožka odvija tudi pod njihovo streho. Pozabljene veščine dedkov in babic prinašajo v šolo tudi otroci in vnuki članic krožka; tudi tako prihaja do bogatitve znanja in skrbi za ohranjanje dediščine.

Za uspešno delovanje je krožek doslej prejel že občinsko priznanje in priznanje Ljudske univerze Murska Sobota, med najuspešnejše študijske krožke pa se je uvrstil tudi na državni ravni.

✦ **Priznanje posamezniku/-ci, skupini, društvu, ustanovi, podjetju ali lokalni skupnosti za izjemne strokovne ali promocijske dosežke pri bogatitvi znanja drugih**

✦ **mag. Silvo Šinkovec iz Ljubljane**

Predlagatelj: Društvo katoliških pedagogov Slovenije

»Če hočemo imeti dobro državo, mora vsakdo kaj prispevati k skupnemu dobremu, k skupnemu dobremu pa bomo prispevali, če se bomo ves čas izobraževali. Prav vseživljenjsko učenje se mi zdi eden ključnih pojmov za sodobno družbo, ki se tako hitro spreminja.«

Magister, pater *Silvo Šinkovec* je s svojim strokovnim delovanjem na področju izobraževanja v slovenski prostor vnesel številne vsebinske in organizacijske novosti na področju aktivnega državljanstva in jih kreativno prilagodil domačim razmeram. Tako je zaživela Šola za starše, ki jo vodi že deset let. Šola, s pomočjo katere širi koncept družinske pedagogike, je doslej obiskovalo več kot 500 posameznikov, v preteklem šolskem letu pa je doživela še poseben razmah, saj

16 se je po Sloveniji odvijalo sedem teh programov. Tu se *mag. Šinkovec* skupaj s starši loteva perečih praktičnih vprašanj, ki pestijo tako starše kot učitelje: medvrstniško nasilje, droge, dialog med različno verujočimi, vpliv medijev na življenje družine. Zagovarja celovito vzgojo mladega človeka, zato si prizadeva za vzgojno mrežo, ki jo vidi kot povezovanje vseh akterjev otrokove vzgoje. Še posebej o njenem pomenu prosvetljuje učitelje.

Z nenehnim publiciranjem, urednikovanjem in številnimi predavanji širi nov pogled na učitelja. Vidi ga kot najbolj vitalen člen kakovostne šole, zato si prizadeva, da bi učitelji dobili ustrezne kompetence za delo s starši, saj brez sodelovanja z njimi šola po njegovem ne more biti uspešna. Lastne izkušnje kot pedagog, svetovalni delavec, duhovnik in vzgojitelj v domu kakovostno nadgrajuje z nenehnim dodatnim interdisciplinarnim študijem, zato je številnim članom društva Katoliških pedagogov Slovenije vzor vseživljenjskega učenja in izobraževanja, še posebej pa ga odlikujejo strpnost, solidarnost in medverski dialog.

Je izvajalec zelo dobro obiskanih seminarjev za učitelje in profesorje, njegovi tečajji 'osebnih dnevnikov' pa so postali že prepoznan pojem kakovosti med šolniki. Posebno pozornost namenja spodbujanju samozavesti in samospoštovanja, ki naj bi ga med svojimi učenci širili učitelji, v ta namen je razvil povsem unikaten pristop. Novo pot utira tudi za tiste učitelje, ki želijo svojo strokovnost povezati in nadgraditi s poglobljenim duhovnim razvojem - organizira in izvaja petdnevne duhovne vaje za pedagoge ne glede na njihovo veroizpoved.

Je med pobudniki in soavtorji Etičnega kodeksa Katoliških pedagogov Slovenije (1997), ki je v tujini doživel precejšen odmev in je bil izhodišče za oblikovanje podobnega kodeksa na Češkem. Sedem let ureja revijo *Vzgoja*, ki je postala prepoznavna strokovna revija s kritičnim pogledom na prakso šolstva v državi. Ob vseh drugih dejavnostih pa opravlja delo rektorja cerkve sv. Jožefa v Ljubljani.

✦ **Boris Bregant z Jesenic**

Predlagatelj: Občina Jesenice

Borisa Breganta bi zaman dvakrat iskali na istem mestu, ko se v občini Jesenice pričnejo prireditve ob Tednu vseživljenjskega učenja. Festival učenja je tradicionalna prireditev v železarskem okolju, župan pa s svojo izredno osebno angažiranostjo, dejavnim sodelovanjem v prireditvah in pogosto prisotnostjo na številnih prizoriščih dokazuje, da je osebna udeležba prvi korak k promociji

»Vseživljenjsko učenje je vse življenje pridobivati znanje o tistem, kar te zanima, znanje o tistem, kar misliš, da boš, na primer, potreboval v nekem pogovoru ali v neki družbi. Najpomembnejše je, da se naučiš tistega, s čimer lahko kaj koristnega narediš.«

vseživljenjskega učenja. Imenoval je poseben organizacijski odbor, ki že osmo leto zapored skrbi za koordinacijo prireditev v okviru Tedna in je vzorčni primer, kako lahko lokalna skupnost z aktivnim državljanstvom in strateškim načrtovanjem skrbi za uravnotežen razvoj vseh segmentov skupnosti. Vsako leto na festivalskih prireditvah sodeluje okoli 3.000 občanov, v tem tednu pa se na prizoriščih povsod po občini predstavljajo prav vse občinske šole, društva, organizacije.

Kot župan Občine Jesenice svojo funkcijo opravlja nepoklicno, kot upokojenec. Tretje življenjsko obdobje preživlja ustvarjalno, dejavno in poln načrtov za prihodnje, s čimer je svetel zgled angažiranosti kot resničnega vira zdravja in vitalnosti. Pri svojem delu še vedno išče nove izzive, zato se skupaj s sodelavci loteva snovanja številnih inovativnih projektov. Taka sta bila v preteklosti, na primer, program razvoja občine Jesenice ob vstopu v EU in načrt sanacije Železarne Jesenice. Tako, kot sam pravi, mora zelo skrbno načrtovati svoj čas, da ga lahko nekaj namenja tudi svoji družini.

Med občani je znan po svoji visoki strokovnosti, vendar rad poprime za vsako delo, saj se že kot srednješolec ni branil različnih del - od razvažanja mleka in hišniških opravil do udarništva na mladinskih delovnih akcijah. Boris Bregant je za svoje delo prejel številna odlikovanja in priznanja.

Posebej je priljubljen med ljudmi zaradi svoje prisotnosti v vsakodnevnem življenju občine. Da jeseniški občani res cenijo njegovo predanost in strokovnost, so pokazale zadnje županske volitve, na katerih je bil z izredno visokim številom glasov izvoljen v prvem krogu. Prepričan je, da je v vsakem človeku in okolju, čeprav je še tako zapostavljeno, neizmerno bogastvo, ki ga je vredno odkrivati, prosvetljevati, ohranjati ...

Predlagateljica: Ljudska univerza Koper v imenu Mreže svetovalnih središč za izobraževanje odraslih

»Ko vzpostaviš in začneš razvijati neko novo dejavnost, jo lahko le, če nenehno iščeš nove vire znanja - ne samo v teoriji, ampak tudi v praksi. Sem nenehno v procesu učenja in ga ne vidim le v pomenu izobraževanja in iskanja znanja za delo, ki ga opravljam, ampak tudi v osebnem življenju, k čemur me je v zadnjih letih najbolj spodbujalo spremljanje razvoja mojega otroka.«

Mag. Tanjo Vilič Klenovšek je za izjemne strokovne ali promocijske dosežke pri bogatitvi znanja drugih predlagalo štirinajst svetovalnih središč za izobraževanje odraslih. »Nekaj je tisto, kar počneš po službeni dolžnosti, nekaj pa tisto, kar preveva človeka skozi druge dejavnosti, kar izraža kot oseba. Pri Tanji smo ves čas občudovali njen osebni entuziazem. Vsa središča čutimo njeno izjemno osebno zavzetost, neko prizadetost. Še posebej cenimo njeno stalno pripravljenost za pomoč kadarkoli, nasvet, priporočilo, pisni zapis ... To mrežo vodi z izrednim osebnim odnosom in velikim občutkom za nas, ki delamo v mreži,« predlog utemeljuje Alenka Grželj.

S timskim delom je zaorala ledino neobdelanega področja – svetovalnega dela za izobraževanje odraslih. Zaradi izredne angažiranosti pa ji je uspelo svetovalna središča tudi po strokovni plati umestiti v sistem izobraževanja odraslih in slovenska andragoška spoznanja uveljavljati tudi v tujini. Svoje znanje in bogate izkušnje s tega področja prenaša tudi drugim - sodeluje z Romuni, Jugoslovani in drugimi.

Kot andragoginja več kot deset let tvorno deluje pri uvajanju novih oblik dela na strokovnem področju, sodeluje pa tudi v različnih pomembnih projektih s področja ugotavljanja kakovosti v poklicnem in strokovnem izobraževanju. Zaradi svežih strokovnih pogledov in širine delavci v svetovalnih središčih radi sodelujejo z njo, zato niso redke izjave vodij svetovalnih središč: *»Predvsem cenimo njeno spodbudo, motivacijo, pomoč pri kakršnem koli delu.«* Zavzema se za enake možnosti vseh ciljnih skupin glede dostopnosti izobraževanja, s svojimi organizacijskimi

sposobnostmi in izrazitim sodelovalnim odnosom do različnih potreb lokalnega okolja pa uspeva učinkovito povezovati najrazličnejše partnerje.

Ker se *Tanja Vilič Klenovšek* zaveda, da je uspeh svetovalne dejavnosti odvisen ne le od partnerstva različnih izvajalcev, ampak tudi od dobre obveščenosti lokalnega okolja, skrbi za popularizacijo mreže in svetovanja še posebej v medijih. Prav zato si nenehno prizadeva tudi za promocijo ne le svetovalnih središč, ki povezana v mrežo že pokrivajo celotno državo, ampak tudi za promocijo vseživljenjskega učenja v lokalnih okoljih. Posebej angažirano si prizadeva za sistematično izobraževanje svetovalcev in s svojimi pogledi ponekod prehiteva svoje strokovne kolege iz Evrope.

✦ Igo Gruden iz Ljubljane

Predlagateljica: Sekcija za promocijo danskih ljudskih visokih šol, Društvo slovensko-danskega prijateljstva iz Ljubljane

»Odločil sem se, da bom svoja upokojenska leta posvečal predvsem svoji drugi ljubezni oziroma povezovanju prve in druge: Slovenije z Dansko in Danske s Slovenijo.«

Igo Gruden je že istega leta, ko se je upokojil, ustanovil Društvo slovensko-danskega prijateljstva. To je bila ustvarjalna nadgradnja prijateljstev, ki jih je stkal kot novinar v času svoje aktivne zaposlitve. Društvo, nastalo izključno iz ljubiteljske pobude, praznuje deseto obletnico bogatega delovanja. Lani, na primer, so izvedli sedemnajst velikih projektov, v katerih je sodelovalo 1.110 ljudi, tako Slovencev kot Dancev. Po njegovi zaslugi vsako leto Dansko spozna vsaj 40 slovenskih dijakov. Pred petimi leti so člani ene od odprav na Dansko Andersenovi rojstni hiši izročili vse prevode tega pravljicarja v slovenščino, leto kasneje so Slovenijo v teden dni trajajoči prireditvi predstavljali v glasbenem centru Aarhusu. Z izmenjavami nastajajo mnoga nova prijateljstva med danskimi in slovenskimi gimnazijami.

20 Kot dejavni upokojenec Igo Gruden organizira izmenjave svojih še aktivnih stanovskih kolegov. Pred štirimi leti je Slovenijo prvič obiskalo 48 danskih novinarjev, ki so našo deželo predstavili v številnih prispevkih, obisk pa je dansko novinarsko društvo ponovilo s študijskim odkrivanjem Slovenije za 18 novinarjev in prav toliko danskih medijev. Lani so prav pri nas imeli slovesni zaključek svetovne turneje danski telovadci.

Kot pravi dolgoletna članica: *»Naš predsednik je srce in motor društva; ima obilo idej, je poln energije, to pa kaže na stanje duha in telesa, ker ima odlično fizično kondicijo. Ostali člani mu kar teško sledimo.«* Klub svojim letom navdušeno vodi najrazličnejše slovenske skupine na potovanja po Danski. K nam prenaša navdušenje za dansko obliko šole za odrasle - ljudsko visoko šolo, katere slušatelj je bil nepričakovano tudi sam pred približno petdesetimi leti. O tej šoli pravi, da jo - tako kot Danci - vidi kot šolo za življenje. Z njegovo podporo je v tej obliki izobraževanja dejavno sodelovalo že več kot trideset mladih slovenskih fantov in deklet.

Sistematično širi informacije o možnostih štipendiranja, s čimer je dober zgled aktivnega državljanstva pri širitvi izobraževalnih možnosti tudi za odrasle.

Sam zbira sredstva pri sponzorjih, saj društvo izvaja svoj program popotovanj *Danska od blizu* ali *Nasvidenje Danska*, ob čemer zelo pronicljivo skrbi za učinkovito promocijo Slovenije na Danskem. S svojim delovanjem zmanjšuje razdalje med generacijami in deželami, zato ga danska ambasada imenuje *honorarni (neplačani) kulturni ataše*. Kraljica Margretha II. ga je za izredne zasluge leta 2003 nagradila z visokim državnim priznanjem.

✦ **Mentorska skupina PUM Pri zasebnem zavodu TIN Ljubljana**

Predlagateljica: dr. Sabina Jelenc Krašovec

Kako navdušiti mlade s porušeno samopodobo, brez izobrazbe in zaposlitve za učenje, timsko delo in celo nastopanje v javnosti? Mentorska skupina v programu *Projektnega učenja za mlade - PUM*, ki deluje pri zasebnem zavodu TIN Ljubljana, je s svojo izvirnostjo in neomajnim optimizmom udeležence programa tako navdušila, da so ne le vztrajali pri uresničevanju zastavljenih nalog, ampak z veseljem odkrivali in preizkušali svoje talente, prebudili radovednost in željo po uspehu ter tako pripravili nekaj odmevnih projektov, razstav in odrskih ter drugih nastopov.

»TIN Ljubljana, zavod za izobraževanje in svetovanje, je bil ustanovljen prav za izvajanje programa projektnega učenja,« pove direktorica zavoda, Vera Nuhijev Galičič.

Mentorji ob Katri, projektu letošnje pomladi

»Mentorica v programu PUM sem postala čisto slučajno. V Mengšu so me povabili k sodelovanju kot kreativnega človeka. Bilo mi je všeč in tako se je začela moja pot spopolnjevanja tudi na drugih področjih: psihologiji, pedagogiki, skupinski dinamiki ... Poklic mentorja omogoča nenehen osebni in strokovni razvoj.« (Mojca Fajdiga, mentorica v programu PUM)

In kako postaneš mentor v tem programu? Lahko tudi povsem slučajno, tako kot se je to zgodilo *Mojci Fajdiga*. V matičnem Mengšu so jo poznali kot domiselno, kreativno osebo in jo povabili k sodelovanju. Predstavitve zamisli jo je navdušila in odločila se je! S tem pa se je pot nenehnega nadgrajevanja znanja za potrebe projekta šele začela. Vsako leto se – tako kot vsak mentor v PUM - udeleži različnih predavanj, delavnic in seveda rednih usposabljanj mentorjev po programu Andragoškega centra Slovenije.

»*Temeljna metoda dela v projektu je projektno učenje, kar pomeni, da se lotevamo tem in nalog, ki so zanimive za večino udeležencev. Tako učenje ni neposredno povezano s šolo, posredno pa vpliva na spreminjanje odnosa udeležencev programa do učenja: ker vsebine izbirajo mladi sami, ker sami izbirajo tudi svoj način sodelovanja pri izvedbi in ker so pri doseganju ciljev – ob strokovni in moralni podpori mentorjev – praviloma uspešni, jih to spodbudi tudi za delo v šoli,*« iz izkušenj pove mentorica *Metka*. Mladi so udeleženi v vseh fazah izvajanja projekta. Tako dobijo ne le izkušnjo, kako delo načrtovati in kako delovati v skupini za dosego skupnih ciljev, temveč tudi, kako organizirati sebe in izkusiti, »*kako se počutiš, ko nekaj narediš dobro in za to dobiš tudi potrditev!*« Projekti, v katerih so se mladi in njihovi mentorji v ljubljanskem PUM odlično odrezali, so predvsem glasbeno-gledališka predstava *Adijo nebesa*, *Homo find home*, letošnjo pomlad pa so imeli na sporedu *Katro*.

»*V Sloveniji bi potrebovali še več podobnih alternativnih oblik izobraževanja za ljudi v vseh starostnih obdobjih, saj lahko le z izobraževanjem, ki je drugačno, predvsem pa osredinjeno v človeka in njegove potrebe, vplivamo na pripravljenost posameznika za nadaljnje učenje,*« je prepričana *dr. Sabina Jelenc Krašovec* s Filozofske fakultete v Ljubljani.

✦ Društvo mladinski ceh iz Ljubljane za program Mladinska akademija (vodja programa: Matej Cepin)

Predlagateljica: Urška Novak

Matej Cepin

»Na Filozofski fakulteti pridobivam teoretična znanja, v programu Mladinske akademije pa praktične izkušnje, zelo dragocene za osebno in strokovno rast.« (Urška Novak, udeleženka programa, predlagateljica)

Društvo mladinski ceh je nastalo na pobudo mladih. In kakšen je bil namen mladih, ki so v društvu združili svoje ustvarjalne sile? Pritegniti ljudi, ki jim znajo prisluhni, in zagotoviti okolje, v katerem se rojevajo zamisli in kjer jim jih nekoliko starejši, bolj izkušeni in strokovno podkovani pomagajo uresničiti. Tako se je rodila tudi Mladinska akademija, program neformalnega izobraževanja mladih, še posebej mladinskih voditeljev.

Program Mladinske akademije oblikujejo tako, da upoštevajo ugotovitve, ki izhajajo iz raziskave potreb med ciljnimi skupinami. Izobraževanja oblikujejo v 'pakete', ki so potem na voljo širšemu krogu udeležencev in jih zato prirejajo na različnih stopnjah zahtevnosti. Za kakovost programov je odgovorna skupina trenerjev, specializiranih za posamezna področja. Tudi zanje imajo v društvu izdelan načrt spopolnjevanj, ki je povezan s sistemom napredovanja. Vseživljenjskost učenja je torej tako v Mladinskem cehu kot v Mladinski akademiji ozaveščeno in uresničeno načelo, vtakano v celoto njihovega delovanja. Največja ovira na tej poti je neredno financiranje in negotovi izidi razpisov, zaradi česar trenerjev ne morejo redno zaposliti in se ti – z znanji, pridobljenimi na Mladinski akademiji, zaposlujejo drugje.

Mladinska akademija spodbuja trenerje (vseh je več kot 45, približno polovica je zaposlenih, polovica pa študentov), da se usposobijo za uporabo novih metod in inovativnih pristopov, da spodbujajo konstruktivno kritiko brez

vljudnostnih fraz, kjer so v ospredju le konstruktivni predlogi za izboljšave. Trenerji se spopolnjujejo na rednih srečanjih, na katera so povabljeni štirikrat na leto.

Obveščanje poteka po elektronski pošti in 'od ust do ust', saj denarja za oglaševanje nimajo. Kljub temu so vsi njihovi programi dobro obiskani. Med najodmevnejšimi je program za mladinske voditelje, izvajajo pa tudi usposabljanja prostovoljcev ter pedagoških in socialnih delavcev. Po vsebini so izobraževanja razvrščena v pet tematskih sklopov (paketov): usvajanje veščin s tečaji komunikacije, retorike, pedagogike igre, projektnega dela, reševanja konfliktov, menedžmenta in bontona; moderiranje in vodenje za trenerje; vsebine za osebno rast; usposabljanja za delo z računalnikom ter usposabljanja animatorjev (vodenje skupin, animator, oratorij).

Ciljna skupina Mladinske akademije so mlajši odrasli, ki so »ujeti med pedagoško in andragoško vedo«, zato potrebujejo mentorsko pomoč tam, kjer jim formalna izobrazba ne zadošča, da bi bili kos nalogam, s katerimi se srečujejo v praksi.

✦ Radio 94 in NTR Postojna

Predlagatelj: Vitra, Center za uravnoteženi razvoj Cerknica

»S teorijo se na Radiu 94 in NTR niso nikoli ukvarjali. Radio je sodobni medij, za katerega sta značilna hitrost odzivanja in aktualnost, zato je tu bolj v čislih učenje ob delu in praktično usposabljanje za naloge, ki jih nekdo opravlja.« (Bojan Žnidaršič, Vitra Cerknica)

Pomena javnih občil pri uveljavljanju vseživljenjskega učenja se čedalje bolj zavedajo različne razvojne in izobraževalne ustanove, saj njihova sporočila - brez sodelovanja z mediji - ne bi dosegla tistih ciljnih skupin, ki so jim še posebej namenjena. Tu imamo v mislih učno nedejavne, brezposelne, podizobražene, osebe z negativnimi učnimi izkušnjami, pa tiste v odmaknjenih

okoljih, daleč od učnih središč. In prav zanje je moč s kakovostno informacijo in posredovanjem splošno-izobraževalnih vsebin prek radijskih valov ali TV-ekranov največ narediti. Tega se dobro zavedajo tudi v Vitri Cerknica, saj so v uredništvu Radia 94 in NTR našli ne le razumevajoče sogovornike, temveč tudi odlične promotorje programov uravnoteženega, okolju in ljudem prijaznega razvoja podeželja.

Program radia je namenjen ljudem na območju Notranjske in Kvarnerja, a signal sega tudi prek teh meja, vse do obrobja Ljubljane. Čeprav gre za zasebni medij in tržno naravnani program, se vodstvo radia zaveda, da mora slediti širšim življenjskim potrebam poslušalstva, še posebej potrebi po razvoju. Velik del njihovih oddaj je zato namenjen obveščanju, izobraževanju in ozaveščanju javnosti. O povezanosti radia z zaledjem pričajo tudi priznanja, ki so mu bila podeljena: Priznanje Zveze prijateljev mladine, Rdečega križa Slovenije, Ministrstva za obrambo RS, Občine Postojna, Prostovoljnega gasilskega društva Postojna ...

Zavezanost kulturi učenja Radio 94 in NTR izpričuje tako z načinom usposabljanja svojih sodelavcev (delujejo kot učeča se organizacija, saj se za vsa dela usposabljujejo na delovnem mestu, pod vodstvom strokovnjakov: ob delu so pridobivali potrebne veščine za rokovanje z občutljivimi radijskimi napravami, učili so se javnega nastopanja, retorike, dikcije, moderiranja pogovornih oddaj, jedrnatega sporočanja ...) kot tudi v pripravi programa (na sporedu imajo redne izobraževalno-informativne oddaje, pa tudi posebne tematske oddaje, ki jih pripravljajo v sodelovanju z Vitro Cerknica, z društvi, šolami, knjižnicami, upravnimi enotami in razvojnimi, svetovalnimi in strokovnimi službami). Že od leta 1999 se Radio 94 vključuje tudi v program Tedna vseživljenjskega učenja, tako da neprofitnim in prostovoljskim izvajalcem festivalskih prireditev omogoča brezplačno obveščanje prek njihovih valov.

✦ Komunalno podjetje Vrhnika

Predlagatelj: Skupina občanov Vrhnike - Miša Strban, Simona Jelovšek in Darijan Kocijancič

Kaj imata skupnega vseživljenjsko učenje in javna služba za ravnanje z odpadki? Prvi hip nas vprašanje morda presenetiti, a po premisleku spoznamo, da je vzgoja za ravnanje z odpadki tudi vzgoja za odgovornost do okolja, za razvoj, temelječ na obnovljivih virih energije, na zbiranju in predelavi surovin ... Vsega tega se v Komunalnem podjetju Vrhnika dobro zavedajo, zavedajo pa se tudi, da nov odnos do surovin zahteva novo zavest in učenje novih

Direktor KP Vrhnika, Stojan Jakin

»Komunalno podjetje Vrhnika je vzpostavilo učinkovit sistem informiranja, učenja in prosvetljevanja vseh generacij o pomenu odgovornega ravnanja z odpadki in s tem povezanih vprašanj trajnostnega razvoja. Najbolj razveseljuje dejstvo, da so s svojimi informativno-vzgojnimi programi segli daleč prek meja matičnih občin.« (Skupina občanov - predlagatelj)

vzorcev vedenja! Spoznanje, da za uspešnost novih oblik ravnanja z odpadki ne zadošča le namestitev zabojnikov za ločeno zbiranje, jih je pripeljala do zasnove vzgojno-izobraževalnega, informativnega in promocijskega programa za prosvetljevanje občanov Vrhnike in Borovnice, s posameznimi vzgojno-izobraževalnimi vsebinami pa so prisotni v celotnem slovenskem prostoru.

Programi ozaveščanja, spodbujanja in obveščanja občanov so namenjeni vsem prebivalcem, promocijsko in pedagoško pa so načrtovani tako, da nagovorijo vsako ciljno skupino posebej. Gospodinstva dobijo vsak mesec, hkrati s položnico, tudi prikupno oblikovana obvestila o zbiralnih akcijah, datumih odvozov posameznih vrst odpadkov, o ekoloških otokih in označevanju zabojnikov ..., občasno pa tudi glasilo *Ogrizek*, kjer – poleg kakovostnih informacij - najdemo tudi vrsto prispevkov s področja okoljske vzgoje in vzgoje za ustrezno ravnanje s posameznimi vrstami odpadkov (kaj na ekološki otok ali v posamezni zabojnik ne spada, kam gredo odpadki, kaj se zgodi z nekoristnimi odpadki, kaj z nevarnimi ...). Novosti na področju ločenega zbiranja odpadkov so vedno predstavljene tudi v lokalnem časniku *Naš časopis*.

Vse izobraževalne in vzgojene vsebine so v Centru za ravnanje z odpadki prilagodili delu z mladimi, tako z otroki iz vrtcev in šol, s katerimi redno sodelujejo, kot tudi z dijaki in študenti. Njihovo pozornost skušajo pritegniti s prirejanjem vodenih ogledov, s kakovostno oblikovanimi didaktičnimi pripomočki (zgibanke, balončki ... za najmlajše), z natečaji (risanje na razpisano temo), postavitvijo informativnih stojnic, oblikovanjem kakovostnih promocijskih gradiv (koledarji, zgibanke) ter prirejanjem zbiranja nevarnih odpadkov in drugih posebnih akcij za ohranjanje zdravega, čistejšega okolja.

26 Ker dober glas seže v deveto vas, gostijo čedalje več šolskih ekskurzij, obiskujejo pa jih tudi strokovnjaki in praktiki s področja ravnanja z odpadki iz vse Slovenije, pa tudi iz tujine. Še najbolj spodbudno je morda spoznanje, da je načrtno 10-letno izobraževalno in promocijsko delovanje KP Vrhnika med občani uspelo razbiti predsodke, povezane z zbiranjem in predelavo odpadkov.

Petra Javrh (petra.javrh@acs.si), zunanja sodelavka ACS
Slavica Borka Kucler (slavica.borka.kucler@acs.si), ACS

Razpis za priznanja ACS	od 30. marca do 29. aprila 2005
TVU-Novičke 4/2004-1/2005	april 2005
1. srečanje izvajalcev in koordinatorjev TVU	20. maj 2005, ob 10. uri
TVU-Novičke 2/2005	junij 2005
Razpis za prijavo dejavnosti v TVU 2005 oz. zbiranje prijav (po pošti, e-pošti ali prek interneta)	od 1. septembra do 1. oktobra 2005
TVU-Novičke 3/2005	september 2005
2. srečanje izvajalcev in koordinatorjev TVU	21. september 2005, ob 10. uri
Prvi slovenski forum učečih se	27. september 2005, ob 14. uri
Seja Nacionalnega odbora za TVU	september / oktober 2005
Objava prve verzije spletnega koledarja prireditev TVU 2005	10. oktober 2005
Dan odprtih vrat ACS	13. oktober 2005, od 10. do 20. ure
Objava zadnje verzije spletnega koledarja prireditev TVU 2005	14. oktober 2005
Nacionalna novinarska konferenca ob TVU 2005	14. oktober 2005, ob 9.30 uri
Slovesno odprtje TVU 2005	14. oktober 2005, ob 11. uri
9. andragoški kolokvij	14. in 15. oktober 2005
Sejem v parku Zvezda: <i>Parada znanja</i>	20. oktober 2005
Pošiljanje anket izvajalcem skupaj z izpisom prireditev	do 30. oktobra 2005
Razstava v NUK <i>10 let TVU – za Slovenijo, učecho se deželo</i>	od 4. do 30. novembra 2005
Zbiranje anket o izpeljavi dejavnosti TVU 2005	do 21. novembra 2005
LLW-Novičke 1/2005	november 2005
TVU-Novičke 4/2005-1/2006	marec 2006

V naslednjih TVU-Novičkah med drugim preberite:

Poročilo o projektu TVU 2005
Preliminarni načrt TVU 2006

Povežite se z nami prek TVU-razpravljalnice:

<http://tvu.acs.si/razprava/>

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education